

عنوان مقاله
نویسندگان

تأثیر عمل به اوامر الهی در تحکیم روابط زوجین
ندا طبایخیان اصفهانی، زهرا رحیمی زاده، مرضیه مکاری امیری

مقدمه

خانواده به عنوان نهادی مقدس در اسلام از اهمیت بسیاری برخوردار است. زوجین دو رکن اساسی در این نهاد به شمار می روند که نسبت به یکدیگر تعهداتی دارند. یکی از این تعهدات، حفظ نظام خانواده و تحکیم روابط بین اعضاء آن است که از عوامل بسیاری تأثیر می پذیرد. از جمله عوامل تأثیرگذار بر این نظام، الزامات دینی است. قرآن کریم به عنوان مطمئن ترین و بی نقص ترین راهنمای زندگی انسان، در قالب اوامر الهی بسیاری از این الزامات را تحت عنوان احکام شرعی یا اخلاقی بیان کرده است.

امروزه تحقیقاتی که در راستای رفع مشکلات خانواده صورت گرفته است حاکی از آن است که زندگی بسیاری از خانواده ها، دست خوش اعتقادات غرب گرایانه، تجمل گرایانه و آموزه های محرک و غلط فرقه هایی چون فمینیسم و ... شده و آنچه تحت عنوان اطاعت از اوامر الهی (که وظیفه هر زن و مرد مسلمانی است) از آن یاد می شود، در برخی از خانواده ها تا حد زیادی به دست فراموشی سپرده شده است.

حال آنکه، در مصحف گران قدر و سخنان گهر بار معصومین به زیبایی هرچه تمام، از تعهداتی که زوجین نسبت به یکدیگر دارند سخن به میان آمده است و به نوعی از ریزترین و خصوصی ترین رابطه ایشان، تا روابطی که به چگونگی ایفای نقش این دو جنس در خانواده و در نتیجه جامعه مربوط می شود را، در غالب احکام، احادیث و سیره معصومین مورد بحث و بررسی قرار داده است. هدف این مقاله، بیان این مطلب است که می توان اثبات کرد، عمل به الزامات دینی در قالب اوامر الهی مقرر شده برای زوجین در قرآن کریم، تأثیر به سزایی در حفظ نظام خانواده و تحکیم روابط بین اعضاء آن خصوصاً زوجین دارد.

روش

نوشتار پیش رو به روش نقلی و تحلیلی، آن دسته از آیات الهی را که دائر مدار اوامر الهی هستند، به عنوان جامعه آماری قرار داده و با هدف یافتن ارتباط بین عمل به اوامر الهی و تحکیم روابط زوجین، به بررسی تفاسیر آن آیات و تحلیل چگونگی تأثیر این دسته آیات به عنوان عامل تأثیرگذار پرداخته است.

یافته ها و نتایج

مصادیق امر الهی در قرآن

امر به ازدواج با هدف آرامش: ای مردم مومن، زنان و مردان آزادی که همسر ندارند و غلامان و کنیزان پاکدامن یا با ایمان را همسر بدهید. (نور/32)
- نزول رحمت الهی: طبق آیه 21 سوره روم، خانه محل نزول رحمت الهی است. عدم دوستی با جنس مخالف: خداوند زنان و مردان را از داشتن روابط دوستانه با جنس مخالف بر حذر داشته است و آن را مورد مذمت قرار داده است. «... و لا متخذات اخدان...» (مانده/5) «...وَلَا تَتَّخِذِ الْاِخْدَانِ» (نساء آیه 25)
امر به احسان: «و اگر زنی بیم داشت که شوهرش با وی مخالفت و بد سلوکی کند یا از او دوری گزیند باکی نیست که هر دو تن به گونه ای به راه صلح و سازش باز آیند، که صلح به هر حال بهتر است، و نفوس را بخل و حرص فرا گرفته. و اگر (درباره یکدیگر) نیکویی کرده و پرهیزکار باشید، خدا به هر چه کنید آگاه است.» (نساء/128)
امر به انفاق: «خوبی من به شما نمی رسد مگر اینکه شما (به برادران خود) نیکوی از مال و جان خود (به آنان) انفاق و تفویض کنید.» (آل عمران/92)
امر به عفو و صفح و غفران: «بعضی از همسران و فرزندانان دشمنان شما در دین هستند، از آنها برحذر باشید و احتیاط کنید که آنها را پیروی کنید، عقاب آنها را ترک کنید، از آنها بگذرید و ببوشانید آنچه از آنها در گذشته سر زده و اظهار نکنید، اگر به حال خوبی برگشتند و اگر عفو کنید و چشم ببوشید و ببخشید، پس البته خدا گناهان شما را می آمرزد و بر شما رحم می کند.» (تغابن/14)
لباس یکدیگر بودن: آیه 187 سوره بقره است که زن و مرد را لباس یکدیگر می خواند. قبول قوامیت مرد نسبت به زن: «الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ...» یعنی «مردان، سرپرست و نگهبان زنانند، بخاطر برتریهایی که خداوند (از نظر نظام اجتماع) برای بعضی نسبت به بعضی دیگر قرار داده است، و بخاطر انقاهایی که از اموالشان (در مورد زنان) می کنند.» (نساء/34)

بحث و نتیجه گیری

وجودی جز خداوند در هستی مستقل نیست و تمامی مخلوقات به نوعی جلوه اراده الهی هستند. پس بر تمام آفرینش و جهان و کلیه مخلوقات، این اراده الهی است که به صورت امر جاری است. بنابراین، هر حرکت، فعل و جریانی که در جهت خداوند باشد، صاحبش را به کمال و تقرب می رساند. در مقابل هر حرکت، فعل و جریانی که مظهر اراده یا امر الهی نباشد، ابتر، مضر و عامل حسرت خواهد بود و صاحبش را به مجازات و جهنم می رساند.
در نهاد خانواده نیز، همین قانون در جریان هست؛ هر امری که در راستای تعالیم قرآنی و سنت نبوی و سیره اهل بیت باشد، سبب رشد و شکوفایی و نورانیت آن فرد متاهل و خانواده مومن او خواهد شد. که در این میدان، نقش اصلی برای رسیدن به این اهداف را میتوان به زن و هنرش در بازی درست و منطقی و بر طبق احکام و آیات و اوامر الهی، دانست.
اگر زن مومن بپذیرد که مرد محافظ و سرپرست خانه اوست و گوش به فرمان او بوده و حرمتش را حفظ کند و همواره باعث آرامش روحی و جسمی همسرش باشد و مرد متوجه باشد که وظیفه او تامین نیازهای مادی و عاطفی زن است و بدون هیچ منتهی در کسب رزق حلال، کوشش کند و موجبات رفاه و آسایش زن را فراهم کند، می تواند باعث نزول رحمت الهی و حضور ملائکه در بیت خود، شوند؛ تمامی این امور را می توان، تأثیر عمیق عمل به اوامر الهی در زندگی مشترک دانست که با شکوفایی روح عبودیت در زن و مرد، آن ها را متوجه خدا کرده، با التزام به حاکمیت فرامین الهی در همه ابعاد زندگی خانوادگی، نه تنها باعث تحکیم روابط زوجین خواهند شد، بلکه می توانند خانواده ای آرماتی، ولایی و ملکوتی ایجاد کنند.

منابع

- 1 - قرآن کریم، ترجمه ناصر مکارم شیرازی، (1373). قم: انتشارات مطالعات تاریخ و معارف اسلامی
- 2_ راغب اصفهانی، حسین (1374). مفردات الفاظ قرآن، دمشق: انتشارات دارالعلم.
- 3_ طباطبایی، محمدحسین (1378). المیزان فی تفسیرالقرآن، قم: انتشارات اسلامی.
- 4_ مصطفوی، حسن، (1368). التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- 5_ معین، محمد، (1386). فرهنگ فارسی (معین)، تهران: انتشارات زرین.
- 6_ مجلسی، محمد باقر (1307). بحارالانوار، بیروت: انتشارات دارالاحیاء التراث العربی.
- 7_ طبرسی، فضل بن حسن، (1359). ترجمه تفسیر مجمع البیان، تهران، نشر فراهانی
- 8_ جان، ل اسپوزیتو، ترجمه طارمی و دیگران، (1388)، دایره المعارف جهان نوین اسلام، انتشارات کتاب مرجع.
- 9_ افشار، سمیه و کوچک زاده، مریم، (1397). خانه ای متصل به خانه رسول، انتشارات قرآن و عترت اهل بیت علیهم السلام.
- 10_ اخوت، احمد رضا، (1398). تدبر در ساحت بیت، انتشارات قرآن و عترت اهل بیت نبوت علیهم السلام.
- 11_ محلاتی، ذبیح الله، (1369ق)، ریاحین الشریعه، تهران، نشر دارالکتب الاسلامیه.
- 12_ شیخ صدوق، ابوجعفر محمد ابن علی بن حسین ابن بابویه قمی، (1413ق)، من لا یحضره الفقیه ناشر گوناگون
- 13_ قرآنی، محسن، (1389)، دقایق با قرآن، تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن
- 14_ ابوالفتح رازی، حسین بن علی، به اهتمام مراقبی، غلامحسین، (1378)، تفسیر روض الجنان و روح الجنان نشر تهران، ملک
- 15_ شیرازی، محمد بن ابراهیم صدر الدین، ترجمه خواجوی، حکمت متعالیه، (1389) نشر مولی
- 16_ فیومی، احمد بن محمد بن علی المقرئ فیومی، مصباح المنیر (1414ق)، نشر قم، دارالهجره
- 17_ راغب اصفهانی، حسین (1374). مفردات الفاظ قرآن، دمشق: انتشارات دارالعلم.
- 18_ دشتی، محمد (1383)، نهج البلاغه، قم، انتشارات شهاب
- 19_ جوادی آملی، محمد تقی، (1389)، تسنیم، نشر قم، اسراء

